

Wizerunek dziecka w Internecie

W dzisiejszych czasach skala prezentowanych treści w Internecie z udziałem dzieci lawinowo rośnie. Przeglądając wybrany portal społecznościowy możemy znaleźć zdjęcia oraz filmiki dzieci i młodzieży publikowane przez dorosłych. Wiele osób chce podzielić się swoimi doświadczeniami, ale czy zdają sobie sprawę kto jest odbiorcą ich publikacji?

Decyzję o publikacji zdjęcia dziecka podejmuje dorosła osoba. Rodzice decydują czy udostępnić wizerunek swojego dziecka czy nie.

Wizerunek pozwala rozpoznać człowieka i go zidentyfikować, i warto pamiętać, że podlega on ochronie prawnej. Jest to zarówno dobro osobiste, jak dana osobowa. Warto, aby dorośli posługiwali się wizerunkami dzieci szczególnie ostrożnie i odpowiedzialnie.

Tymczasem okazuje się, że

- 23% dzieci ma swój cyfrowy ślad już przed narodzinami w postaci zdjęć z USG ciąży, które krążą w sieci;

- 81% dzieci poniżej 2 roku życia ma cyfrowy ślad w postaci zdjęć opublikowanych w Internecie przez rodziców;

- w Polsce 40% rodziców dokumentuje w mediach społecznościowych dorastanie swoich dzieci.

Ryzyko udostępniania wizerunków dzieci w Internecie

1. W Internecie nic nie ginie.

Raz umieszczony materiał pozostaje w Internecie na zawsze. Usunięcie go jest wręcz niemożliwe, ponieważ może zostać rozpowszechniony w błyskawicznym tempie.

2. Zdjęcia czy filmy opublikowane w sieci przestają być własnością tylko publikujących.

Zdjęcia i filmy opublikowane w sieci mogą być pobrane, modyfikowane, wykorzystane i rozpowszechniane przez innych internautów do celów dalekich od intencji osoby publikującej.

3. Cyberprzemoc.

Materiały opublikowane w sieci mogą być wykorzystane przeciwko osobie na zdjęciu np. poprzez wyśmiewanie, dręczenie, szantażowanie w realu a także poprzez cyberprzemoc.

4. Wykorzystanie treści z udziałem dzieci w celach przestępczych, także na tle seksualnym.

Publikowane zdjęcia mogą trafić w niepowołane ręce np. pedofilów, a później mogą być udostępniane na zamkniętych grupach lub forach, a także na stronach pornograficznych.

5. Nieświadome udostępnianie szerokiego zakresu informacji.

Wraz ze zdjęciem często udostępniane są dodatkowe informacje, które pozwalają gromadzić osobom postronnym wiadomości wykraczające poza wizerunek prezentowanej osoby. Nie wiemy czy zgromadzone informacje nie zostaną wykorzystane w sposób zagrażający bezpieczeństwu.

6. Wykorzystanie wizerunków dzieci w celach komercyjnych i zarobkowych.

Zdarza się, że wizerunek dziecka wykorzystywany jest w celach komercyjnych, w ramach promocji jakiegoś produktu czy usług.

7. Naruszanie godności.

Dochodzi także do publikowania treści, które uwłaczają godności dziecka, które ośmieszają lub upokarzają dzieci. Publikowane są zdjęcia dzieci w krępujących sytuacjach oraz podczas czynności higienicznych. Przykładem może być Instagramowy „egg challenge”.

8. Odbieranie dziecku prawa do budowania własnej historii o sobie.

W przypadku dzieci, gdzie ich wizerunek był nadmiernie bez konsultacji z nimi dokumentowany w sieci znika możliwość decydowania o tym co pozostanie w ich sferze prywatności a co jest dokumentowane w sieci.

9. Brak podmiotowego traktowania dzieci.

Młodzi ludzie nie są brani pod uwagę w sprawach, które ich dotyczą. Zarządzanie własnym wizerunkiem to element prawa do prywatności.

Jako placówka działająca na rzecz dzieci chcemy wspierać prawo do prywatności dziecka a także budować świadomość u dorosłych o potencjalnych konsekwencjach rozpowszechniania wizerunków dzieci. Mnóstwo treści z udziałem dzieci publikuje się w sposób bezrefleksyjny, nadmierny, dlatego warto przemyśleć ten temat.

Jak inaczej podejść do publikowania zdjęć i filmów z udziałem dzieci?

Złotym środkiem na dzielenie się cennymi momentami może być:

- Publikowanie oddających emocje zdjęć, na których nie widać cech fizycznych dziecka pozwalających na jego identyfikację;
- Publikacja treści pokazujących efekty działań dzieci np. rysunki;
- Zakrycie na zdjęciu twarzy dzieci za pomocą elementów graficznych tzw. naklejek lub rozmycie wizerunku;
- Warto rozważyć publikację zdjęć tylko na zamkniętych grupach.

Opracowała Ilona Olender,

Źródło i materiały dodatkowe:

- Polityka ochrony dzieci w Fundacji Orange, Fundacja Orange.
- Standardy ochrony małoletnich, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę.
- Sharenting i wizerunek dziecka w sieci. Poradnik dla rodziców,
- A. Borkowska, M. Witkowska, NASK, Warszawa 2020.
- Empatyczne instytucje. Prawa dziecka jako prawa człowieka w praktyce organizacji, K. Ciesiołkiewicz (red.).
- Troll parenting, czyli rodzice wyśmiewają własne dzieci w internecie, K. Majak.
- Kidfluencerzy i dzieci-manekiny. Jak instarodzice zamieniają dzieciństwo w towar, M. Szymaniak.
- Niebezpieczne zachowania rodziców w sieci – sharenting, oversharenting i troll parenting, A. Zychma.